

**ШҮҮХ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН
ТӨСӨЛ БОЛОН ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛИЙН ТӨСЛҮҮДИЙН АНХНЫ
ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ ЯВУУЛСАН ТАЛААРХ ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2022 оны 11 дүгээр
сарын 30-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Бат-Амгалан

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2022 оны 03 дугаар сарын 11-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг Улсын Их Хурал 2022 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаараа хэлэлцэн шийдвэрлэж, анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Хууль зүйн байнгын хороонд шилжүүлсэн билээ.

Хууль зүйн байнгын хорооны 2022 оны 06 дугаар тогтоолоор хуулийн төслийг Байнгын хорооны болон чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах, санал, дүгнэлтийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулж, ажлын хэсгийн ахлагчаар Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Бат-Амгалан, бүрэлдэхүүнд Улсын Их Хурлын гишүүн С.Бямбацогт, Б.Дэлгэрсайхан, Б.Жаргалмаа, Ц.Мөнх-Оргил, Ц.Сэргэлэн нар болон холбогдох бусад албан тушаалтнууд ажиллалаа.

Хууль зүйн байнгын хороо 2022 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн хуралдаанаараа хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулсан бөгөөд Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10 дахь хэсэгт заасны дагуу хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр хэлэлцсэн болно.

Хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулах үед Улсын Их Хурлын гишүүн Ш.Адъяаа, Ц.Мөнх-Оргил, Ц.Мөнхцэцэг, Ш.Раднаасэд, Ц.Сандаг-Очир, Б.Энх-Амгалан, Б.Энхбаяр нар хуулийн төсөл болон зарчмын зөрүүтэй саналын томъёололтой холбогдуулан асуулт асууж, хариулт авсан.

Хууль зүйн байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төсөлтэй холбогдуулан ажлын хэсгээс гаргасан саналуудыг нэг бүрчлэн хэлэлцэж, дараах санал, дүгнэлтийг нэгдсэн хуралдаанд танилцуулж байна. Үүнд:

-Шүүх шинжилгээний байгууллагын шинжээчийн хараат бус байдлыг хангах зорилгоор шинжээчийг урьдчилан мэдэх боломжгүй, санамсаргүй тохиолдлоор хуваарилах программ хангамж ашиглах;

-Шинжилгээ хийлгэх иргэдийн эрх ашгийг хамгаалах, шинжилгээний найдвартай байдлыг хангах, шаардлагатай урвалж бодисын нөөцийг бүрдүүлэх зорилгоор шинжилгээнд ашигладаг урвалж бодис, лабораторийн тоног төхөөрөмжийг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд заасны дагуу шууд гэрээ байгуулах замаар шийдвэрлэх;

-Алба хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор цогцост үзлэг хийх, зөөвөрлөх, задлан шинжлэх ажиллагааг гүйцэтгэсний нэмэгдлийг шүүх шинжилгээний алба хаагчид олгох;

-Шинжилгээний адилтгал, мэдээллийн нэгдсэн санд экологийн шинжилгээний санг шинээр нэмж, шинжээч болон бусад алба хаагч шинжилгээний байгууллагын шинжилгээний адилтгал, мэдээллийн санг бусад этгээдэд шилжүүлэх, хуулиар хүлээсэн чиг үүрэгтээ хамааралгүй зорилгоор ашиглахыг хориглох;

-Эрүүгийн, иргэний, захиргааны, арбитрын хэрэг маргааныг хянан шийдвэрлэх, зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны явцад хуулиар хориглосноос бусад тохиолдолд шүүх, прокурорын зөвшөөрснөөр шинжилгээний дүгнэлтийг хийх журам, шинжлэх ухааны үндэслэлийн талаар хэргийн оролцогчоос бусад этгээдэд мэдээлэл өгөх;

-Алба хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор амь нас, эрүүл мэндийг заавал даатгах зэрэг болно.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр хуулийн төсөлтэй холбогдуулан зарчмын зөрүүтэй санал гаргасан бөгөөд Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжээгүй тул Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.19-д заасны дагуу цөөнх болж нэгдсэн хуралдаанд үг хэлж саналаа тайлбарлан санал хураалгахаа илэрхийлсэн болно.

Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Байнгын хорооны санал, дүгнэлт, зарчмын зөрүүтэй саналыг Та бүхэнд хүргүүлсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Хууль зүйн байнгын хорооны санал, дүгнэлт, зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

Л.МӨНХБААТАР

**НЭГ:ШҮҮХ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН
/Шинэчилсэн найруулга/ ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

Хууль зүйн байнгын хороо дэмжсэн санал:

1.Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.2 дахь хэсэгт “ажиллагааны” гэсний өмнө “, зөрчил шалган шийдвэрлэх” гэж нэмж, “эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад” гэснийг “гэмт хэргийн улмаас” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн Э.Бат-Амгалан, С.Бямбацогт, Б.Дэлгэрсайхан, Б.Жаргалмаа, Ц.Мөнх-Оргил, Ц.Сэргэлэн /цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/

2.Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.2.5 дахь заалтын “Монгол Улсын хууль, Монгол Улсын” гэснийг “хууль тогтоомж болон” гэж өөрчилж, “хуульд заасан” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

3.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 9.3, 9.5 дахь хэсэг тус тус нэмэх:

“9.2.Шинжилгээний байгууллага нь шинжилгээг шинжилгээний төрөл тус бүрээр урьдчилан мэдэх боломжгүй санамсаргүй тохиолдлоор хуваарилах программ хангамж ашиглан шинжээч, эсхүл шинжээчийн багт хуваарилна.”

“9.3.Энэ хуулийн 9.2-т заасан программ нь хуваарилагдах шинжээчийг урьдчилан мэдэх боломжгүй, санамсаргүй тохиолдлоор хуваарилах нөхцөлийг бүрдүүлж, дараах шаардлага хангасан байна:

9.3.1.шинжилгээний байгууллага шинжилгээ хийлгэх шийдвэр шинжилгээний объектыг хүлээн авсан даруй хуваарилалтыг хийх, хуваарилалтыг өөрчлөх боломжгүй хамгаалалттай байх, хэзээ, хэрхэн хуваарилагдсан тухай баримтыг шинжилгээ хийлгэх эрх бүхий этгээдэд шууд өгөх боломжтой байх;

9.3.2.шинжилгээг хуваарилахдаа шинжээчийн мэргэжил, ажлын дадлага, туршлага, мэргэшсэн байдал, эрдмийн зэрэг, цол, ажлын ачаалал зэргийг харгалздаг байх;

9.3.3.цахимаар хийгдсэн хуваарилалтыг гагцхүү энэ хуульд заасан журмаар зөвшөөрөгдсөн татгалзал, эсхүл шинжээч, шинжээчийн бүрэлдэхүүн солигдох нөхцөлд өөрчлөх бөгөөд уг өөрчлөлт нь хүний нөлөөллөөс ангид, ил тод, баримтжуулсан байх.”

“9.5.Энэ хуулийн 9.2-т заасан шинжээчид цахим программ хангамж ашиглан шинжилгээг хуваарилах журам болон энэ хуулийн 9.3-т заасан нөхцөл, шаардлагыг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын дарга батална.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

4.Төслийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсгийн, мөн зүйлийн Тайлбарын “шинжилгээ хийлгэхээр даалгах” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах” гэж өөрчилж, 9.4 дэх хэсгийн “Шинжилгээ хийлгэхээр даалгах эрх бүхий албан тушаалтан” гэснийг, “байгууллагын тэмдгээр” гэснийг тус тус хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

5.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн гарчиг, 11.1 дэх хэсгийн “түдгэлзүүлэх,” гэсний дараа “сэргээх,” гэж, мөн хэсгийн “саналыг” гэсний өмнө “ажиллана. Зөвлөлийн” гэж, 11.3 дахь хэсгийн “тэмдэг” гэсний өмнө “хувийн дугаар бүхий” гэж тус тус нэмж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 11.4.6, 11.5.3 дахь заалт нэмэх.

“11.4.6.тусгай мэдлэг эзэмшсэнийг гэрчлэх мэргэжлийн үнэмлэх, дипломтой байх.”

“11.5.3.хуульд заасан бусад.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

6.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.9 дэх хэсгийн “11.5.1, 11.7.3, 11.7.4-т” гэснийг “11.7.3, 11.7.4, 11.7.5-д” гэж, “11.5.2, 11.7.1, 11.7.2, 11.7.5, 11.7.6, 11.7.7, 11.7.8-д” гэснийг “11.5.1, 11.5.2, 11.7.1, 11.7.2, 11.7.6, 11.7.7, 11.7.8-д” гэж тус тус өөрчилж, 11.12 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, Тайлбарыг 8 дугаар зүйлд шилжүүлэх.

“11.12.Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн дараах журам, маягтын загварыг батална:

11.12.1.мэдээллийн сан үүсгэх, мэдээллийн санг нийтэд танилцуулах, шинжээчийн хувийн дугаар бүхий тэмдэг, маягт ашиглах журам;

11.12.2.зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

11.12.3.шинжээчийн хувийн дугаар бүхий тэмдэг, дүгнэлтийн маягтын загвар.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

7.Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн “амархан” гэсний өмнө “түргэн,” гэж нэмж 13.7 дахь хэсэг болгон шилжүүлж, 12.4.1 дэх заалтын “нийтийн” гэсний өмнө “олон” гэж нэмж, 12.4.3 дахь заалтын “дурсгалт зүйл болон түүх, соёлын” гэснийг “болон” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

8.Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь хэсгийн “архив үүсгэн” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

9.Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 16.4 дэх хэсгийн “шинжилгээ даалгасан” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах” гэж тус тус өөрчлөх.

“16.3.Шинжээч энэ хуулийн 16.1-д заасны дагуу тогтоосон хугацаанд шинжээчийн дүгнэлт гаргах боломжгүй бол хугацаа дуусахаас өмнө шинжилгээний байгууллагын хуваарилалтыг баталгаажуулах эрх бүхий албан тушаалтанд хугацааг сунгуулах тухай хүсэлтээ өөрийн биеэр мэдэгдэж, хүсэлтээ тайлбарлана.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

10.Төслийн 18 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 18.4 дэх хэсэг нэмэх:

“18.4.Эрүүгийн, иргэний, захиргааны, арбитрын хэрэг маргааныг хянан шийдвэрлэх, зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны явцад хуулиар хориглосноос бусад тохиолдолд шүүх, прокурорын зөвшөөрснөөр шинжилгээний дүгнэлтийг хийх журам, шинжлэх ухааны үндэслэлийн талаар хэргийн оролцогчоос бусад этгээдэд мэдээлэл өгч болно.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

11.Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1.1 дэх заалтын “мөрдөгч” гэсний өмнө “зөрчил шалган шийдвэрлэх эрх бүхий этгээд,” гэж нэмж, 19.3 дахь хэсгийн “шинжилгээ хийлгэхээр даалгасан эрх бүхий албан тушаалтанд” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах эрх бүхий албан тушаалтанд” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

12.Төслийн 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсэгт доор дурдсан агуулгатай 22.3.5 дахь заалт нэмэх:

“22.3.5.экологийн шинжилгээний сан.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

13.Төслийн 24 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 24.5 дахь хэсэг нэмж, 24.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 24.3 дахь хэсгийн “ажлын шаардлагаар” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

“24.2.Шинжилгээний байгууллагын шинжээч болон бусад алба хаагч шинжилгээний байгууллагын шинжилгээний адилтгал, мэдээллийн санг бусад этгээдэд шилжүүлэх, хуулиар хүлээсэн чиг үүрэгтээ хамааралгүй зорилгоор ашиглахыг хориглоно.”

“24.5.Шинжилгээний адилтгал, мэдээллийн сангийн мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах хүрээнд шинжилгээний байгууллага шаардлагатай программ хангамж, техник хэрэгслээр хангагдсан байна.”

14.Төслийн 29 дүгээр зүйлийн гарчгийн “багаар” гэсний өмнө “шинжээчдийн” гэж нэмж, 29.2 дахь хэсгийн “шинжилгээ хийлгэхээр даалгах эрх бүхий албан тушаалтан шинжилгээ хийлгэхээр даалгах” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах нэгжийн дарга тодорхойлно. Бусадтай хамтран ажиллах журмыг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын дарга батална” гэж, 29.4 дэх хэсгийн “шинжилгээ хийлгэхээр даалгах” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах” гэж тус тус өөрчилж, 29.1 дэх хэсгийн “хоёр, түүнээс дээш” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

15.Төслийн 30 дугаар зүйлийн 30.4 дэх хэсгийн “саналаа дүгнэлтэд хавсаргана” гэснийг “дүгнэлтээ тусдаа гаргана” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

16.Төслийн 33 дугаар зүйлийн 33.4 дэх хэсгийн “нотлогдсон” гэснийг “тогтоогдсон” гэж, 33.6 дахь хэсгийн “тухайн нөхцөл байдалд” гэснийг “боломжит нөхцөлд” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

17.Төслийн 38 дугаар зүйлийн 38.6.3 дахь заалтын “эргэлзээтэй бол” гэсний дараа “байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын” гэж нэмж, 38.1 дэх хэсгийн “хуулийн 38.5-д” гэснийг “хуульд зааснаас” гэж өөрчилж, 38.5 дахь хэсгийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

18.Төслийн 39 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай заалт нэмэх.

“39.1.8.энэ хуулийн 40.1-д заасан сэтгэцэд учирсан хор уршиг;”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

19.Төслийн 40 дүгээр зүйлийн 40.1 дэх хэсгийн “Арван хоёрдугаар бүлэг” гэсний дараа “Хүний” гэж, 40.2.1 дэх заалтын “энэ хуулийн” гэсний өмнө “хохирогч нь” гэж тус тус нэмж, 40.2.2 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 40.1 дэх хэсгийн “26.3 дугаар зүйл /Хор хөнөөлт программ хангамж бүтээх, ашиглах, тараах/,” гэснийг, 40.2.4, 40.2.5 дахь заалтыг тус тус хасах.

“40.2.2.энэ хуулийн 40.1-д заасан гэмт хэргийн улмаас хохирогчийн сэтгэцэд түр зуурын, эсхүл байнгын шинжтэй өөрчлөлт орсон байх;”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

20.Төслийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2 дахь хэсгийн “ажиллагааны” гэсний өмнө “, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх” гэж нэмэх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

21.Төслийн 44 дүгээр зүйлийн 44.3 дахь хэсгийн “Шинжилгээний байгууллагын шинжилгээ даалгах эрх бүхий албан тушаалтан шинжилгээний хугацаа сунгуулах тухай хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш” гэснийг “Яллагдагч, шүүгдэгчийг эрүүл мэндийн байгууллагад байрлуулах хугацааг сунгахдаа” гэж өөрчилж, 44.4 дэх хэсгийн “Шинжилгээ хийлгэх эрх бүхий этгээд” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

22.Төслийн 45 дугаар зүйлийн 45.3 дахь хэсгийн “тусламж” гэсний дараа “, үйлчилгээ” гэж нэмж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 45.1.5 дахь заалт нэмэх:

“45.1.5.эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хэрэглэгдээгүй болон хэрэглэхийг хориглосон эм тариа, арга хэрэгсэл хэрэглэх.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

23.Төслийн 46 дугаар зүйлийн 46.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“46.1.Хүний биед шинжилгээ хийхдээ эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хэрэглэгдээгүй болон хэрэглэхийг хориглосон эм тариа, арга хэрэгсэл хэрэглэхийг хориглоно.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

24.Төслийн 48 дугаар зүйлийн гарчгийн, 48.1, 48.2, 48.3 дахь хэсгийн, 48.1.3 дахь заалтын “шинжилгээ хийлгэхээр даалгах” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах” гэж тус тус өөрчилж, 48.2.1 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 48.1.5 дахь заалтыг хасах.

“48.2.1.шинжилгээний хуваарилалтыг энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасны дагуу гүйцэтгэх;”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

25.Төслийн 49 дүгээр зүйлийн 49.4.6 дахь заалтын “этгээдэд” гэсний дараа “шүүх, прокурорын зөвшөөрөлгүйгээр” гэж нэмж, “шинжилгээ хийлгэхээр даалгах” гэснийг “шинжилгээний хуваарилалтыг баталгаажуулах” гэж өөрчилж, 49.2.1, 49.2.2 дахь заалтыг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах.

“49.2.1.шинжилгээ хийлгэх эрх бүхий этгээдийн тавьсан асуултын дагуу шинжилгээг тал бүрээс нь бүрэн, бодитой хийж, тогтоосон хугацаанд дүгнэлт гаргах;”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

26.Төслийн 55 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 55.1.3 дахь заалт нэмж, 55.1.7 дахь заалтын “шинжилгээний байгууллагын хэмжээнд онцгой дэглэм тогтоох,” гэснийг, 55.1.8 дахь заалтын “гамшиг, гамшгийн” гэснийг тус тус хасах.

“55.1.3.шинжилгээний байгууллага, шүүх шинжилгээний үйл ажиллагааг шуурхай, тасралтгүй, үр дүнтэй явуулах хүрээнд шинжилгээний байгууллагыг шинжилгээний лабораторийн техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамж, урвалж бодисоор шуурхай хангах, урвалж бодисын нөөцийг бүрдүүлэхэд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд заасны дагуу шууд худалдан авах ажлыг зохион байгуулах;”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

27.Төслийн 56 дугаар зүйлийн 56.2 дахь хэсгийн “тусгайлсан шалгуур үзүүлэлтийг” гэснийг “энэ хуулийн 56.4-т заасныг” гэж, 56.7 дахь хэсгийн “шалгалтыг таван жил тутамд авна” гэснийг “шалгалтад таван жил тутам хамрагдана” гэж тус тус өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

28.Төслийн 62 дугаар зүйлийн 62.2 дахь хэсгийн “Энэ хуулийн 62.1-д заасан” гэснийг “Шинжилгээний байгууллагын алба хаагчийг” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

29.Төслийн 63 дугаар зүйлийн 63.1 дэх хэсгийн “хэрэг, зөрчилд холбогдсон” гэснийг “хэрэгт яллагдагчаар татагдсан” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

30.Төслийн 66 дугаар зүйлийн 66.1.2 дахь заалтыг доор дурдснаар өөрчлөн найруулах:

“66.1.2.гэм буруутай болох нь нотлогдож, шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон;”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

31.Төслийн 68 дугаар зүйлийн 68.1 дэх хэсэгт “хуульд” гэсний өмнө “, Цагдаагийн албаны тухай, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай” гэж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 68.6 дахь хэсэг тус тус нэмж, 68.2 дахь хэсгийг хасах.

“68.6.Цогцост үзлэг хийх, зөөвөрлөх, задлан шинжлэх ажиллагааг гүйцэтгэсний нэмэгдлийг шүүх шинжилгээний алба хаагчид олгоно.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

32.Төслийн 71 дүгээр зүйлийн 71.5 дахь хэсгийн “дээшлүүлэх” гэсний өмнө “, мэргэшил” гэж нэмж, “Сум, тосгоны” гэснийг хасаж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 71.13 дахь хэсэг нэмэх:

“71.13.Шинжилгээний байгууллагын алба хаагчийн амь насыг заавал даатгах бөгөөд даатгалын төлбөрийг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

33.Төслийн 72 дугаар зүйлийн 72.9 дэх хэсгийн “хэмжээг” гэснийг “хэмжээ болон энэ хуулийн 72.6, 72.7-д заасан үнэлгээ, зардлын хэмжээг” гэж өөрчилж, 72.3 дахь хэсгийн “онцгой тохиолдолд” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

34.Төслийн 80 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 80.5, 80.6 дахь хэсэг нэмэх.

“80.5.Энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2, 9.3 дахь хэсгийг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө. 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэл шүүх шинжилгээг төрөл тус бүрээр шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргын баталсан түр журмаар хуваарилна.

80.6.Сэтгэцэд учирсан хор уршгийг үнэлэх, хор уршгийг мөнгөн хэлбэрээр арилгуулахтай холбоотой Шүүх шинжилгээний тухай хууль болон дагалдах бусад хуулийн зохицуулалтыг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.”

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

Хууль зүйн байнгын хороо дэмжээгүй санал:

1.Төслийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1 дэх хэсгийн “дүгнэлт гаргах” гэсний дараа “болон шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад шинжилгээ хийж, дүгнэлт гаргах” гэж нэмэх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

2.Төслийн 54 дүгээр зүйлийн 54.2 дахь хэсгийн “шинжилгээний байгууллагад 18-аас” гэснийг “хууль сахиулах, шинжилгээний байгууллагад 15-аас” гэж, 54.4 дэх хэсгийн “шинжилгээний байгууллагад 15-аас” гэснийг “шинжилгээний байгууллагад 12-оос” гэж тус тус өөрчилж, 54.2 дахь хэсгийн “улс төрийн албан тушаал эрхэлж байгаагүй,” гэснийг хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

3.Төслийн 54 дүгээр зүйлийн 54.2 дахь хэсгийн “шинжилгээний байгууллагад 18-аас” гэснийг “шинжилгээний байгууллагад 10-аас” гэж, 54.4 дэх хэсгийн “шинжилгээний байгууллагад 15-аас” гэснийг “шинжилгээний байгууллагад 8-аас” гэж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Энхбаяр

---oo0oo---

2:НАЙРУУЛГЫН САНАЛ:

1.Төслийн 56 дугаар зүйлийн 56.4 дэх хэсгийн “Албанд” гэсний өмнө “Шинжилгээний” гэж нэмж 55 дугаар зүйлд шилжүүлэх, 80 дугаар зүйлийн 80.4 дэх хэсгийн “хуулийн” гэсний дараа “14.7” гэж тус тус нэмэх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

2.Төслийн 11 дүгээр зүйлийн “11.10” гэсэн дугаарыг “11.7” гэж, 34 дүгээр зүйлийн 34.3 дахь хэсгийн “хийж” гэснийг “хийлгэх” гэж, 35 дугаар зүйлийн 35.1 дэх хэсгийн “хувьд” гэснийг “хийхэд” гэж, 38 дугаар зүйлийн 38.7 дахь хэсгийн “материалын хувьд” гэснийг “материал нь” гэж, 40 дүгээр зүйлийн 40.1 дэх хэсгийн “4.3 дугаар” гэснийг “24.3 дугаар” гэж, 54 дүгээр зүйлийн 54.1 дэх хэсгийн “дарга нартай” гэснийг “даргатай” гэж, 55 дугаар зүйлийн 55.2 дахь хэсгийн “зүйн” гэснийг “зүй” гэж, “дарга нарт” гэснийг “даргад” гэж, 58 дугаар зүйлийн 58.3 дахь хэсгийн “хэрэглүүлэх” гэснийг “хэрэглэх” гэж, 71 дүгээр зүйлийн 71.11 дэх хэсгийн “71.9-д” гэснийг “71.10-т” гэж, 71.12 дахь хэсгийн “хоёр” гэснийг “гурван” гэж, 73 дугаар зүйлийн 73.2 дахь хэсгийн “багийг нууцалж” гэснийг “багийн” гэж, 74 дүгээр зүйлийн 74.4 дэх хэсгийн “асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэснийг “болон” гэж, 80 дугаар зүйлийн 80.4 дэх хэсгийн “2022 оны 10 дугаар сарын 01-ний” гэснийг “2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний” гэж, 81 дүгээр зүйлийн 81.1 дэх хэсгийн “2022” гэснийг “2023” гэж тус тус өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

3.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх заалтын “тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан” гэснийг, 4.1.2 дахь заалтын “зэрэг” гэснийг, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн “энэ тухай” гэснийг, 12 дугаар зүйлийн 12.4.4 дэх заалтын “бусад” гэснийг, 14 дүгээр зүйлийн 14.3 дахь хэсгийн “энэ” гэснийг, Тавдугаар бүлгийн гарчгийн “төрлийн” гэснийг, 34 дүгээр зүйлийн Тайлбарын “мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг, 55 дугаар зүйлийн 55.1.8 дахь заалтын “бүх” гэснийг, 74 дүгээр зүйлийн 74.4 дэх хэсгийн “хөдөлмөрийн” гэсний дараах “болон” гэснийг тус тус хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

4.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томъёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн бүтэц, нэр томъёо, хэл найруулга, дэс дараалал, бүлэг, зүйл, заалтын дугаар, ишлэлийг нийцүүлж өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**ХОЁР:ШҮҮХ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИЙН /Шинэчилсэн найруулга/
ТӨСЛИЙН ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ
ЗАРЧМЫН ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОГ**

**Нэг:ИРГЭНИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн “хүүхдийн сэтгэцэд учирсан”, “хүний сэтгэцэд учирсан”, “гэр бүлийн гишүүний сэтгэцэд учирсан” гэсний дараах “хор уршгийг” гэснийг “гэм хорыг” гэж, “тогтоож болно” гэснийг “тогтооно” гэж, “508.5, 508.6-д” гэснийг “508.5-д” гэж тус тус өөрчилж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн “, 508.6” гэснийг, “508.6.Энэ хуулийн 508.5-д заасан гэм хорыг арилгахдаа энэ хуулийн 508.4-т заасан журмыг баримтална.” гэснийг тус тус хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**Хоёр:ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

1.Төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлийн “Эрүүгийн хэрэг” гэсний дараах “шүүхэд” гэснийг хасаж, 2 дугаар зүйлийн 9 дэх хэсгийн “даалгана” гэснийг “хуваарилна” гэж өөрчлөх,

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**Гурав:УЛСЫН ТЭМДЭГГИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН
ЗӨРҮҮТЭЙ САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

1.Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн “5.1.50, 5.1.51 дэх” гэснийг “5.1.55, 5.1.56 дахь” гэж өөрчилж, мөн хэсгийн “төрлийн” гэснийг, 3 дахь хэсгийн “төрлийн” гэснийг тус тус хасах.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг

**Дөрөв:“ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТОЛЦОО, БҮТЦИЙН
ЕРӨНХИЙ БҮДҮҮВЧИЙГ ШИНЭЧЛЭН БАТЛАХ ТУХАЙ” ТСГТООЛЫН
ХАВСРАЛТАД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТОГТООЛЫН ТӨСЛИЙН ТАЛААРХ ЗАРЧМЫН ЗӨРҮҮТЭЙ
САНАЛЫН ТОМЬЁОЛОЛ**

1.Төслийн 1 дэх заалтын “12.Шүүх шинжилгээний ерөнхий газар” гэснийг “13.Шүүх шинжилгээний ерөнхий газар” гэж, 2 дахь заалтын “12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24” гэснийг “13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26” гэж, мөн заалтын “13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25” гэснийг “14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27” гэж, 3 дахь заалтын “газрыг” гэснийг “ерөнхий газрын” гэж тус тус өөрчлөх.

Санал гаргасан:Ажлын хэсэг